

DOBROGEA JURNĂ

ABONAMENTE :

Pe un an 10 Lei
Pentru preoți și învățători . . . 8 "

Anunțuri și Reclame după învoială.

ORGAN AL TINERIMEI DOBROGENE

Apare de două ori pe lună

DIRECTOR ȘI PROPRIETAR

CONST. N. SARRY

Redacția și Administrația str. Dorobanților

PERMANENTIZAREA infanteriei.

Considerațiuni asupra elementelor din Dobrogea.

Printre alte proiecte de legi, votate în ultima sesiune parlamentară și menite a crește o nouă eră, pentru țara românească, pe răbojul veacului abia început, legea pentru organizarea armatei, prezentată de d. General Averescu și promulgată la 29 Martie a.c., ocupă, fără îndoială, un loc de frunte. Reforma realizată de d. Ministru de Război, cu asentimentul chiar al minorității din Parlament, dispune, între altele, permanentizarea infanteriei.

Nu avem competența și nici intențiunea de a discuta o operă, care, mai presus de toate, poartă marea tărie de convingere a autorului ei. Ne vom opri numai asupra unor considerațiuni cu privire la elementele militare din această provincie — considerațiuni, de care o cît de bună cunoaștere a adevăratei stări de lucruri de aci și o sinceră dorință din partea noastră le face demne de a fi cercetate de oamenii cari dețin destinele acestei țări.

Socotim, dela început, destul de sugestiv următorul tablou, de vederea căruia nu voim a lipsi pe cititorii oștri.

E vorba de aspectul ce-l înfățișau rupele de dorobanți cu schimbul din această parte a țării. Dacă i-al fi priit la o concentrare de Duminecă, ar fi părut că ai în față sfărâmurile unei armate de mercenari, prinși și arcanul de pe întreaga suprafață a globului: Ovrei, de prin orașele, în hete cu nasturi; Armeni îmbrăcați în *nemfește*, ca și cei dinții, cu cîte un palton jerpelit; Greci, mai »subțiri«, în pardesiuri fără coate, cu ghețele ușile; Bulgari, cu cîte o căciulă »dela oșl strămoșl meraz« îndesată pe urechi, în picioare opine și peste otele burduf; Turci în șalvari de toate florile și cu ventilațiuni în toate direcțiunile; Tătari, cu îmbrăcămintea așa de răpănoasă ca și fețele lor cu picioarele goale; Mocani în păsrescul lor costum obișnuit; Vlăsceni îmbrăcați ca și Bulgarii de aci, decît

cu o cruce de găitan roșiu pe spate; Bănățeni, cu pantalonii scurți și legați mai jos de mijloc; Olteni și Musceleni în costumele lor deosebite; o sumă de țigoveți, veniți acum de curînd cu părinții lor veterani, în costume de toate formele și nuanțele, pînă și în tunici militare, vîndute la vechituri ca reformate.... Dacă se poate ca o trupă militară — unde uniformitatea în toate și estetica sunt două calități esențiale — să prezinte un aspect mai ridicol și mai hidos!

Mulțumită d-lui General Averescu, pe viitor vom fi dispensați și noi și aceia cari se interesează de noi, de o asemenea priveliște.

Încă în 1905 am publicat în coloanele acestui ziar mai multe tabele, re-

prezintă numărul tinerilor dobrogeni recrutați pentru a forma contingentele anilor 1903 și 1904, pe localități și naționalități. Dificultăți, lesne de întrevăzut, ne-au pus în neputință de a putea continua și pe anul următor observațiunile noastre statistice.

Vom reproduce pentru astăzi tot acele tabele — care de altminterlea nu sunt nici așa vechi — rămînînd ca cei în drept să completeze datele noastre și — o afirmăm de mai înainte — suntem siguri că progrese foarte puțin simțitoare se vor putea înregistra în această privință.

Cît privește exactitatea cifrelor date de noi mai jos o garantăm; ele sunt estrase din chiar registrele depozitelor de recrutare respective.

Județul	Contingentul	Numele orașelor și al plășilor	NAȚIONALITATEA TINERILOR RECRUTAȚI														
			Români	Bulgari	Mahometani	Ovrei	Ruși	Sirbi	Greci	Rom. Trans.	Unguri	Austriaci	Germani	Italiani	Armeni	Poloni	Țigani
CONSTANTA	1903	Orașul Constanța	59	27	56	24	—	169	6	1	1	3	119				
		Plasa Constanța	56	35	228	1	3	1	4	23	1	1	21	3			
		" Mangalia	127	4	110	—	—	—	2	15	—	—	15	—			
		" Medgidia	200	9	186	2	—	—	10	36	1	—	9	—	2		
		" Silistra-Nouă	117	245	167	—	—	—	1	7	—	—	1	—	1		
		" Hirșova	137	2	49	—	12	—	3	4	—	—	—	—	2		
		" Babadag	11	136	9	—	—	—	—	5	—	—	31	—	1		
	1904	Orașul Constanța	41	10	35	13	—	141	6	—	—	6	1	10			
		Plasa Constanța	38	34	172	—	5	1	6	19	2	2	19	1			
		" Mangalia	96	6	101	—	—	—	6	2	1	14	—	1			
		" Medgidia	158	21	109	—	—	—	47	1	—	6	—	2			
		" Silistra-Nouă	101	161	108	1	2	—	1	7	—	—	1	—	2		
		" Hirșova	116	7	31	—	9	—	1	6	—	—	—	—	—		
		" Babadag	39	181	35	—	—	—	—	5	—	—	37	—	1		
TULCEA	1903	Orașul Tulcea	74	91	27	42	91	—	56	—	—	—	11	—	2		
		Plasa Sulina	40	1	2	5	91	—	53	—	—	—	1	—	4	4	
		" Babadag	100	113	34	6	96	—	4	—	—	25	—	1			
		" Măcin	270	11	23	2	43	—	1	—	—	—	—	—	1		
		" Tulcea	174	29	42	7	72	—	1	—	—	20	—	—	—		
		" Hirșova	148	171	24	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—		
		" Hirșova	196	—	32	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—		
	1904	Orașul Tulcea	65	87	13	43	108	—	30	—	—	—	8	—	2	—	6
		Plasa Sulina	38	3	1	9	99	—	44	—	—	—	—	—	1	—	4
		" Babadag	92	177	29	9	114	—	7	—	—	20	—	5	—	—	
		" Măcin	284	21	25	4	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
		" Tulcea	310	55	43	4	101	—	2	—	—	28	—	—	—	—	
		" Hirșova	196	—	32	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
		" Hirșova	196	—	32	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

*) Teritoriul depozitului de recrutare din Constanța cuprinde și o parte a plășii Babadag din județul Tulcea; în schimb depozitul de recrutare din Tulcea cuprinde o parte a plășii Hirșova din jud. Constanța.

Din tabela de mai sus rezultă, că contingentele anilor 1903 și 1904, din județele Constanța și Tulcea, sunt formate precum urmează :

	Constanța		Tulcea	
	1903	1904	1903	1904
Români	707	589	806	985
Bulgari	589	420	416	346
Musulmani	805	591	152	143
Ovrei	27	14	62	69
Ruși	15	16	394	459
Sirbi	1	2	—	—
Greci	89	49	115	83
Români Trans.	96	96	—	—
Unguri	3	5	—	—
Austriaci	2	3	—	—
Germani	80	83	59	56
Italiani	6	2	—	—
Armeni	23	16	—	7
Țigani	—	—	5	—
Poloni	—	—	4	—
Diverse națion.	—	—	—	6
Total	2444	1886	2013	1254

Stabilind proporțiile avem la sută :

Români	28	30	40	45
Turci	32	30	7	6
Bulgari	24	21	20	16
Ruși	—	—	19	21
Români Trans.	3	3	—	—
Greci	3	2	4	3
Germani	3	3	2	2
Diverse națion.	7	11	8	7
Total	100	100	100	100

Din tabelele date de noi mai sus s'a putut vedea în ce proporțione avem elementul românesc, față de celelalte, în efectivele militare din această provincie. Proporțiile, cu foarte puține progrese îmbucurătoare — o repetăm — se mențin aceleași și astăzi.

De altfel o simplă revistă a corpurilor locale dă cea mai patentată confirmare eloquentelor cifre de pe hirtie. Exceptând companiile teritoriale de pînă acum, în care căciularii se perdeau în oceanul de fesuri, printre companiile permanente se găsesc atîtea elemente streine, în cît a trebuit să se dispună împărțirea proporțională pe companii a elementului românesc, pentru că altfel serviciul devenia imposibil*).

Cum aceste elemente vor forma generațiunea de mîine — generațiune chemată mai curînd sau mai tîrziu a intra în viața publică a Regatului — educațiunea lor națională trebuie să ne preocupe în mod serios.

Școala singură, ori cîte silinți s'ar depune, date fiind indolența și fanatismul religios al unora, șovinismul și veleitățile, zilnic alimentate, ale altora — nu poate cultiva aceste suflete în mod satisfăcător și așa cum ar reclama interesele naționale. Aci este chemată cazarma să completeze această instrucțiune.

În felul cum au urmat lucrurile pînă acum, avem pînă astăzi chiar — fără să exagerăm — 50 la sută dintre tinerii dobrogeni, cari nu pot să mînuiească arma de cît în mod mecanic și fără să cunoască — fie că nu le-am știut spune noi, fie că le-am

* Era uzul ca comunele în ordinea lor alfabetică, pe plăși, să alimenteze companiile. În ordinea lor numerică, ceace făcea ca unele companii să fie compuse fie numai din 3 uigari, fie numai din Musulmani.

fi spus de-a surda — pentru cine și pentru ce sunt preparați dinșii.

Pentru ca să se aducă o îndreptare temeinică și cît mai neîntîrziată la această stare, — trebuie s'o recunoaștem — intolerabilă de lucruri, opinăm ca toate aceste elemente eterofile după ce au făcut o instrucție preliminară de șase luni aci, cu cadre pregătite pentru această misiune, să fie trimise a-și complectea stagiul dincolo în țară, iar efectivele corpurilor locale să fie completate cu elemente românești.

Reforma recentă a d-lui General Averescu, de care ne-am ocupat la începutul articolului nostru și care dispune permanentizarea infanteriei, înlesnește această măsură salutară.

La obiecțiunea, ca, în cazul unei asemenea dispozițiuni, mulți dintre aceștia, luați de lingă părinții lor, vor căuta a se sustrage dela serviciul militar, nu putem răspunde mai edificativ, de cît că pe asemenea fugari în timp de pace s'ar putea foarte puțin conta într'un timp de război!

25 Aprilie 1908.

CONST. N. SARRY

Un sfat copiilor de săteni

Primejdiele beției

de: Dr. Alex. Manolescu.

Prin școală se înalță un popor.

În școală copiii pe lingă să învețe a citi, a scrie, a socoti și altele, mai trebuie să învețe și lucruri de acasă care să-i facă să fie buni gospodari, oameni cinstiți ca să-și caute de casă, de copii și de nevoi; dar. la ce folosește dacă cine-va ar avea chiar trei perechi de boi, pluguri bune, case și coșare bune, patru fălci de pămînt și alte multe, dacă cheltuește ceea ce a cîștigat la crîșmă. Este greu pînă ce cine-va face prietenii cu crîșma, și atunci s'au mintuit părălutele, vorba cea, *golaganul e rotund și se rostogolește din buzunarul omului în teșcheana crîșmarului*, căci și o *fintănă sacă* de la o vreme dacă ai să scoți într'una apă, d'apoi mai vîrtos cînd cine-va are o leacă de parale, le cheltuește și nu pune la loc altele.

Nimica nu este mai rău în lume decît beția — nici o patimă nu este atît de scîrbosă ca beția — nimica nu face mai mult ne om din om decît beția.

Cît de plăcut e să vezi cum Duminica pleacă gospodarul la tîrg îmbrăcat curat, nevasta și copiii se bucură că le va aduce haine, încălțăminte și alte lucruri pentru casă; vorbește frumos, are ei-va franei la chimir pentru tîrguitul lucrurilor de mai sus, dar ce se întîmplă? *În tîrg se întîlnește cu niște rei, care'i îndeamnă să facă cînte și din cînte în cînte se încercă cu băutura, se îmbată, uită pentru ce s'a dus la tîrg și cheltuește paralele pentru băutura.*

Cît de scîrbos însă este cînd spre seară este adus acasă de gospodarul cu care a plecat la tîrg, dar care nu au băut eu dînsul, ci și-au căutat de treaba lor, au vindut ce au avut de vindut și pentru o parte din parale au cumpărat cărți și haine pentru copii și nevasta, restul l'au strîns. De unde dimineața omul nostru era curat îmbrăcat, grația ca toată lumea, acuma e murdărit de glod, fără nici o lețcaie în pungă, ba chiar fără suman s'a întors, căci l'a perdut pe drum și pe lingă toate aceste cu capul spart și plin de vinătăi.

Iubiți copii! spuneți voi, șade frumos

pentru un om să facă lucruri de felul acesta? Cred că cu toții veți spune că nu, și tot odată gîndiți-vă că voi cînd veți fi mari, să nu faceți așa ceva. Cînd vă veți întoarce acasă să călîți la acasă de casă, la rudele voastre și la vecii cea ce este scris în carticica această, să faceți jurămînt între voi că nu veți pune nici o picătură de rucătă în gura voastră, că mai bine veți să strîngeți bani, decît să-i cheltuiți pentru otrava de băutura.

Și dacă nu șade bine pentru un bărbat să mergă la crîșmă, — pentru femeie este și mai urit, — femeia fiind mai slabă, rachiul o doboară și o împînăvește mai repede. Femeia care apucă drumul spre crîșmă începe să uite de gospodărie, nu mai cată de casă și de copil, nu face la timp mîncare bărbatului ca să aibă ce mîncea cînd se întoarce de la ogor și copăilor cînd vin de la școală; nu țesea pînza pentru îmbrăcămîntea copiilor, nu mai coase amăguice pentru dinșii și așa azi o leacă, mîine o leacă, casa nu mai este casă și gospodăria se risipește. *Spuneți voi fetelor, care sunteți aice în clasă, dacă nu sunt de rîsul satului femeile ce fac așa?*

Voi fetelor cînd veți fi mari, să căutați de gospodăria, să nu vă lăsați a fi ademenite de cele năvălite în zile rele, să nu mergeți la crîșmă, să nu cîntiți cu dînsule, căci omul beat este ca și cel ce se înecă și trage după dînsul pe cel ce vrea să-i facă bine și să-l scoată din apă.

Omul cînd e beat se asemănă cu un dobitoac, cîte o dată e mai rău decît dobitoacul. Ce rușine este de a fi beat. Bețivul abia se ține în picioare este toș la ochi și la față, îl este cald, nu te poți apropia de dînsul căci îl pute rachiul din gură, vorbește de pe părăți cum se spune, are gust de vorbă și de sfadă, alte ori plînge, de multe ori cade jos și adoarme, parecă r fi mort și cîte odată se întîmplă de cade pe drum și dacă afară este ger poate să și moară; de multe ori se găsește iarna bețivi morți și iată care este pricina morții. Bețivul îl este cald la început, cînd cade jos, el fiind amețit nu simte frigul din capul locului, somnul lui fiind tare greoiu, încetul cu încetul căldura ce a avut se cade, frigul îl cuprinde mersu și dacă nu trece vre-un drumet, are să-l trezească, îngheață acolo. Alte ori se întîmplă ca să cadă din senin jos, fără să fie băut în ziua aceea. — dar *avea obiceiul să bea înainte*, — și cînd vrea să se scoale nu poate, vrea să strige ajutor nu poate, a perdat graiul și nu mai poate mișca o mîna și un picior, a devenit **damblagiu**. Val de cămașă aceea care are nenorocirea de a avea un damblagiu damblagiul stă numai culcat în pat ca un copil mic, cere cîte ceva și nu-l înțelege căci bălbaie, trebuie să-l hrănească mîna; nu se poate întoarce singur în pat, uită să și murdărească ca copiii cei mici. *Iată iubiți copii ce nenorocire aduce beția.*

Sunt unii care fiind beți sar în bătaie cu ciomegile sau cu cutitele chiar, se poate întîmpla și moarte de om, firesc ca atunci merge la ocnă pe vînt, nu mai vede lumina zilei, acolo la ocnă lucrăca se pămînt la scosul droburilor de țară; căci judecătoria nu iartă moarte de om. Bețivul mergînd la ocnă, femeia și copiii rămîin în drumuri, n'are cine să caute de dinșii și omul alți copii din sal nu vor să se joace cu copii de ocași căci li e rușine.

Iată un cîntec vechi de la mînași și strămoși ce a pătîit un cîșman care s'a îmbătat.

De mic s'arăt de mînași
Crescut tot pe mînași s'arăt
S'arăt de mînași mea
Mă băgai la mînași s'arăt
Îmi dădăra că, mînași
S'arăt de mînași mea
Luați oile în mînași
Să le duc la mînași
S'arăt de mînași mea
Lupul în goașă mînași
Jumătate le mînași

Cind văzul în cea din urmă
C'o să rămâi fără turmă
Plec spre băleci, spre tocilă
Cu gândul cam spre teșilă
Cind trecul la crișmă în vale
Crișmăreasa 'mi ese în cale
Și mă strigă: vin băte!
Și să gust vinul ea 'mi dete,
Vinul bun ocaua mare
Băul vinul de gustare
Băul trei zile de vară,
Strigând: scoate mereu, cară
Cu lăutari și cu gloată
Băul nene turma toată.
Sărăcuț de maica mea!
Cind văzul că după toate
Aeu și dator mă scoate
O capră ce 'mi rămăsese
Și prin crînguri se dusesese
O lual la căutare
Cit e xilică de mare
Capra 'n deal, capra 'n vale
Nici că vrea să 'mi stea în cale
Asvârlii măciuca 'n sete
Capra peste cap se dete
Alergal ca o căprioară
S'o junghil sub bărbioară
Măcelaril alergară
Carnea 'n dată o cumpără
Și pelea ei tăbăcaril
Și mațele lăutaril.
Iacă veni și Românul
Păgubașul și stăpinul
Mă leagă virtos în coate
Cerînd samă pentru toate,
Sărăcuț de maica mea!

Și așa nene din beție
Mă trezii în pușcărie.

V. Alexandri (poesii populare)

Ciți nu pătesc ca ciobanul de mai sus din cauza beției! Acum să facem noi o mică socoteală cit cheltuește de pildă un om pe an pentru beție și ce avere ar putea strînge dacă n'ar bea. Să punem puțin, 40 bani pe zi una cu alta; pe săptămîină face de 7 ori 40, adică peste tot 2 franci și 80 bani; pe lună face de 30 ori 40, adică 12 franci și pe an face de 12 ori 12 adică 144 franci. Cit trebuie să muncească pînă ce cîștigă ațîția bani și pentru acești bani ar putea să 'și cumpere o vacă bună, care i-ar da lapte din care face smîntînă și unt, ar avea ce de dat la copil mîncare, căci nimica nu-i mai sănătos decît laptele, doctorii spun că mai la toate boalele e bun laptele, nu vedeți cum copii și cele-l'alte animale de cum se nase se hrănesc numai cu lapte și slava Domnului creșe și 's frumoși.

Nu-i vorbă nu bea toți de arîndul în toate zilele, ci mai ales Duminicile și sărbătorile dar atunci cheltuesc cite 5 franci și mai mult, și dacă am face socoteală b'mai mult decît 144 franci, poate pentru 200 franci.

Este urît și stricăcios obiceiul că la nunți și botezuri se bea numai rachiū; ar trebui de făcut mai multă mîncare și ca băntură să fie vinul, băut însă cu măsură.

Mai urît încă este obiceiul că atunci cînd moare cineva, cum și-a dat sufletul și i-a pus crucea pe piept îi se pune și ulciorul cu rachiū alături, acei ce vin la mort, vin să 'l jeluască, nu ca să beie; și nici nu s'ade frumos pentru mort ca să se beie atunci.

Bețivul nu se alege numai cu bani cheltuiți, după beție nu-i bun de lucru 2 și 3 zile, dacă e la stăpin perde slujba, dacă e a casa lui, ogorul nu e lucrat la timp și vinea se strică, faceți socoteală cit pierde atunci.

Iată cum se tîngue o femeie care are o asă de copil și are nenorocirea a avea un bărbat bețiv:

Mamă, mamă, frigul iernei nu ne lasă să trăim. untem goi de tot sărmanii și de foame o să murim! Iacea fiul cel mai mare amărîteii sale mume,

lară ea, plîngînd, le zise: „Val suntem perduți pe lume!
Tatăl vostru zi și noapte stă în circiumă mereu
Si noi ducem sârăcia și luptăm cu ea din greū”.
Cel mai mic din toți răcnește. Ce să 'l facă, ce să 'l facă?
Și cu ce să 'l amăgească, să nu plîngă și să facă?

In ast timp bețivul vine, intră'n casă blestemînd,
Iar copilul cel mai mare se ascunde tremurînd.
Muma lui îndurerată și cuprinsă de minie,
Nestiînd ce să mai facă, pleacă 'n grab' la primărie.
— „Domnule Primar, aibi milă, fă 'ți pomana și cu noi;
Foamea, frigul ne doboară, copilașii mei sunt goi!
Al bărbat, să te susție!
Am calău, răspunse dînsa, căci o duce 'ntr'o beție.

(Din revista literară).

Vedeți dar copil că nu este de glumit cu beția, și voi cînd veți fi mari să strîngeți banii, în loc să-i beți, să vă faceți mai bine case bune, înalte, acoperite cu tablă, podite, cu ferestri mari și care să se poată deschide ca să se poată primeni aerul din casă, șuri pentru vite căci și lor le trebuie adăpost în contra vremii rele; n'aveți să țineți vitelul și purcelul la un loc cu copil. Pe copil îl veți da cu drag la școală, nu veți aștepta ca să vă puie amendă.

Acuma copil să vă spun ce boală ne aduce beția și cum dînsa ne ucide trupul și ne tîmpește mintea, ne face neoameni.

Doctorii care au învățat să lecuiască de boală pe oameni, ne zăpănesc că rachiul este atît de primejdios, că nici nu e nevoie de băut ca să ne îmbătăm, dacă amiroși rachiū numai încă ne vine amețală, rachiul se a-samină cu doctoria ce se dă de mirosit în spitale la bolnavi, ca să nu simtă durere cînd le taie vr un picior. Gîndiți-vă deci, dacă numai amirosind se apucă amețală, d'apoi cînd îl bei? și mai ales pe neînțelegătoare dimineța sau după o muncă grea. — Cerați și puneți un deget pe care aveți o sgărietură în rachiū și veți vedea că vă ustură tare, parcă cu foc v'a atins; în stomah de o sută de ori face mai mare reutatea. Intrebați pe cei ce au obiceiul de bea și vă vor spune că-i doare la lingurică (stomah) parcă 's umflați la pîntece, n'au gust de mîncare, îi arde în coș și se suie arsura pînă în git, ar vrea să verse dar nu pot, dimineța varsă niște bale, vād ca prin sită, au ceață înaintea ochilor, picioarele le tremură, mîinele de asemenea, is slăbiți, n'au gust de mîncare, noaptea au visuri urite, se sperie din somn, vād dihanii înaintea lor, cînd se lovese la vre-o parte a trupului au durere mai mare decît oamenii ce nu bea, rănile se vindecă mai cu greū la dînsii. Dacă se lasă de eu vreme de băut și încep să bea lapte și să mînuie bine, se pot lecu și dacă nu. atunci boala prînde rădăcinii mai reșchirate și adînci, atunci este mai greū la seos decît unu mai tînăr, tot așa boala bețivului nu se mai poate lecu și atunci buterile îl slăbesc, devine tras și galben la față, poftă de mîncare și de muncă scade mereu, cade la pat, picioarele și pîntecele încep a se umfla și se strînge încetul cu încetul apă în pîntece, nu se mai poate ținea pe picioare, atunci femeia și copilul trebuie să muncească ca să aibă să-i deie o lingură de ciorbă ori lapte, în cele din urmă moare după un sbucium greū; femeia cu copil rămîn pe drumuri. Ți se face părul în cap măciucă, să vă povestesc cite nenorociri de aceste ani văzut, și toate numai și numai din pricina rachiului. — Ciți nu înnebunesc din pricina beției; mai toți nebunii au fost bețivi.

Doctorii au făcut autopsia (au scos măruntăiele) la un mort din cauza beției și spun că toate măruntăiele și singele miroase a rachiū, stomahul are pe din năuntru rănii, arsurii de rachiū.

Iată cum duce înainte de vreme la groapă rachiul pe o mulțime de oameni, deci copil țineți mințe ce ați cetit aici, păstrați aceste cârticele, cetiți-le în tie-care zi ca să vă ră-

mind bine întipărit, căci cu beția nu e de început, sfătuiți pe cei ce au palimă această să se lese de eu vreme dacă vor să trăiască, de nu vor muri și copil lor vor răuinea pe drumuri.

Dacă n'aveți să beți, aveți să fiți oameni sănătoși, aveți să trăiți mulți ani și veți avea și cu ce trăi în liniște. — Ș'apoi doar vedeți că rachiul nu este neapărat spre a putea trăi, cum zic bețivii; căci sunt doară slava Domnului și oameni și femei care nu bea, și cu toate aceste trăiesc, ba sunt mai sănătoși de cit cei ce bea. Dar uitați-vă copil la voi înșivă, voi nu beți și cu toate aceste trăiți și creșteți. Rachiul departe de a întări viața, omoară pe oameni și îl duce în mormint.

POVESTIRI ORIENTALE

DESPRE CAFEA

Descoperirea Cafelei, după versiunea turcească.

Istoricul Ahmet Efendi atribue descoperirea cafelei unui călugăr din ordinul Scagill, în anul 656 al Egirei (1258). Acest monah, gonit din mănăstirea ordinului său s-a exilat la muntele *Kiuth-ersab*. Acolo, lipsit de toate și istovit de foame, i-a dat în gînd să fiarbă boabele unui arbust, care se găsea în abundență prin împrejurimi. Timp de trei zile n'a avut altă hrană de cit băutura aceea, în care interval doi diatre bunii lui prieteni, mihniți de cele ce i se întimplaseră, au venit întru aflarea lui și spre a-l mai mingia în pustietatea aceea. Curioși ca să cunoască băutura, căreia monahul datora întretinerea lui, au gustat-o, i-au găsit odoarea plăcută și au continuat să o bea vreme de opt zile cit au stat cu prietenul lor. În același timp dînsii s'au vindecat de rîia, care-i supăra pe amîndoi, atribuind băuturii aceleia tămăduirea lor.

Faima despre aceasta s'a lătit în toată Mecca; toți locuitorii au eșit în căutarea acelor boale, cunoscute sub numele de *cahvê* și le au întrebuintat cu acea predilecție și entuziasm pe care le stîrniau originalul descoperirii și calitățile ce se atribuiau acesteia.

Domnitorul Meceei a invitat la dînsul pe monah, cunoscut de atunci sub numele de *Seik Omer*, l-a umplut de daruri și a ridicat în onoarea lui, la poalele muntelui, o mănăstire, care — pe cit se afirmă — există și astăzi.

Introducerea și întrebuintarea cafelei la Constantinopol

Intrebuintarea cafelei la Constantinopol a intrat în uz mai cu seamă sub domnia Sultanului Suleiman (1540). Mai întii se introducea în Siria prin conducătorii de cămile din Arabia. Aceștia observaseră că cămilele lor, prăpădite de drumul lung, dobîndiau puteri noi, un fel de vioiciune apropiat de beție, ori de cite ori pășteau arbustul cafelei; dînsii încercau la fel aceleași simțiminte cînd bea din băutura aceea și astfel s'a întins vorba în tot pustul Arabiei.

Dela aceștia, încetul cu încetul s'au a ajuns și la Constantinopol și în timpul domniei numitului Sultan s'au înființat, după numele cafelei, caferelele sau așa zilele *cahvê-hanê*, unde se adunau mai ales tembelii ca să soarbă zeama cafelei; mai tîrziu aceste localuri au devenit locuri de întîlnire ale oamenilor periculoși pentru pacea publică, ca și circiumile.

Guvernul a poruncit celor în drept să examineze dacă cafeaua, ca băntură amețitoare, poate fi interzisă de Coran, ca și vinul. Păreriile au fost împărțite, unii calificînd cafeaua de *dușmană a somnului și a procreației*, alții găsînd-o *spirit al viselor și isvor al fantesiciei*.

Despre arbustul cafelei

Arbustul cafelei transplantat, pe cît pare, din Abisinia la Yemen, s'a indigenizat și se reproduce fără multă cultură, reclamînd numai multă atențiune cît privește conservarea odorului ei, căreia îi datorează în primul rînd renumele. Cu toate că părțile înalte ale Arabiei meridionale sunt propriul naturii cafelei, e nevoie totuși de umezeală și rouă și de aceea Arabii plantează prin prujur alți copaci spre a ține umbră arbustilor cafelei.

Movilele, împărțite în mici parcele, sunt udade de ape irigate, venind din înălțimi mai mari.

Arbustul cafelei e totdeauna verde, înalt de obicei de 12—15 picioare, are crîngile elastice coaja tare și de o culoare mai mult cenușie; florile îi seamănă cu ale ismei și revărsă miros foarte plăcut.

După căderea floarei apare fructul, la început verde, apoi roșu și semănuind, după ce se coace, cu cireșile. Boabele, sunt învelite cîte două într-o coajă subțire. Infloresc de două și trei ori pe an și se întimplă adesea, ea și la portocali, să aibă în același timp flori și fructe. Prima recoltă se obține de obicei prin Mai și produce cafea de prima calitate. Copacul e scuturat și cafeaua cade pe coarșafuri întinse dedesubt. Apoi se usucă la soare și cu niște cilindrigrof, de lemn sau piatră, se despart boabele.

Felurile cafelei ar fi: *sardji, hambat, undeini, matari, harazi, haimi și shiradji*. Cele două d'întîi feluri au boabele mai mici și rotunde și sunt preferate celorlalte.

Ara Dabul Sarî Cesmeli Memet Aga.

IMPRESII

„Acțiunea conservatoare”, într'un număr recent, îmi face cinstea să mă pună alături de d. Prefect al județului nostru și să se ocupe de noi, în niște termeni, cari de sigur vor lipsi din Magnum Etimologicum — a cărui completare a fost reluată — dacă nu vor fi consultați vătăfii diferitelor șatre de țigan și redactorii numitelor fol.

... Nu o dată am fost oprit brusc în drum și solicitat cu insistență să iau apărarea cutăruia sau cutăruia, care, nebăgat în cloaca a așa zisei politici și atacat fiind, de porunceală, prin condeii vre-unui scrib oare-care, căta să fie satisfăcut tot pe aceiași cale. Bietul om, nedepins cu asemenea atacuri și lovit poate în ce avea mai scump, nu-și mai găsea locul, și era nevoie să depun multă caznă pînă să-l conving, că nu trebuia să pună la inimă niște birfeli aruncate de oameni, plătiți anume ca să injure.

Pe mine asemenea atacuri astăzi nu numai că nu mă mai impresionează, dar din contră, îmi procură plăcere și, în afară de aceasta, îmi fac chiar... reclamă.

Nu sunt trei săptămîni, de cînd mă găsesc cu prietenii Petre Șteflea și J. Jerusalem la o masă, în restaurantul Hotelului „Șteflea” din Medgidia.

La un moment dat, văd că mă poartă un preot, care mă roagă să trecem deoparte într-o cameră, avînd a-mi vorbi ceva.

— D-ta ești domnu... cutare?

— Da, părinte.

— Din felul cum te injura gazeta aceea, „Luceafărul”, am văzut că ești omul, care mi-ai putea face o treabă și anume.....

Am răspuns net interlocutorului meu, că ceea ce cere este cu neputință și să nu mă cheltuiască cu drumul la Constanța, căci vine degeaba.

Nu știu dacă S. Sa mi-o fi ascultat sfatul; dar chiar dacă o fi cătat să încerce... marea cu degetul și o fi venit la Constanța, știu că s'a întors fără de ispravă.

Un lucru însă rămîne sigur. Grație mînjaturilor unui confrate amabil, mi-am făcut o cunoștință mai mult și care s'a convins că într-o anumită împrejurare l-am sfătuit și servit cu folos.

CE-SAR

Sfîntul Gheorghe

Marele, minunatul și gloriosul martir al lui Christos, Gheorghe, a trăit pe timpul lui Deoclețian (284—305 după Chr.). Aparținînd unei familii bogate și nobile, a avut de mic o creștere și cultură

creștinească. În partiențar, dedicîndu-se carterii armelor, a fost înaintat foarte repede la cele mai înalte grade. Tînar fiind a fost onorat cu demnitatea de tribun. Inzestrat cu calități și virtuți rare, cu o înfățișare plăcută și impunătoare, dînsul era obiectul admirațiunii și venerațiunii chiar, al celor din prejurul său.

Pe cînd păgînul și mal gradul pe cît tigri. Deoclețian, a pornit acea groaznică, cea mai groznică dintre toate, goană în contra creștinilor, pe la 296, dînd acea crîncenă poruncă împărătească, că toți creștinii cari se vor lepăda de Christos să fie învestiți cu onoruri și resplățiți cu daruri bogate; iar cei cari vor continua să creadă în Christos să îndure pedeapsa cu moartea, după chinuri și martiri îngrozitoare; precum și toate templele și cărțile religioase să fie distruse și arse, iar creștinii din toată împărăția să fie puși a sacrifica pentru idoli, iar la opunere să fie supuși la cele mai grele dintre morți; pe cînd singele creștinesc curgea șiroaie, orașe întregi din Anatolia și Egipt fuseseră pustiite, iar ecatombele martirilor se ridicau la zece de mi — atunci Sfîntul Gheorghe, plin de credință fermă și zel divin, s'a declarat creștin, condamînd pe față erezia păgînească.

Prins ca creștin și, înainte de aceasta, împărțind marea lui avere, a fost depus de către Tiran. După multă vreme de zăcere în închisoare, a rămas neînduplicat la făgăduinșile Tiranului și nepăsător în fața amenințărilor lui, suportînd vitejește cele mai oribile chinuri, care ar îngrozi pe omul cel mai tare de Ingeri.

În sfîrșit e decapitat, binemeritînd cu glorie cunună de martir al lui Christos și avînd de tovarăș pe drumul spre nemurire pe soția Tiranului, împărăteasa martiră Alexandra, care prin Sfîntul Gheorghe a crezut în Christos.

Sfintele moaște ale gloriosului și marelui martir Gheorghe au fost duse de către însuși credinciosul lui servitor la Palestina și au fost depuse în biserica de acolo, al cărei hram se serbează de către Biserica ortodoxă orientală la 3 ale lunii Noembrie.

Biserica ortodoxă proslăvînd memoria numitului martir, îi intonează următorul imn:

„Ca un isbăvitor al celor robiți și celor săraci, folositor, neputințioșilor doctor, împărăților ajutător. Purtătorule de biruință, Mare Mucenice Gheorghe, roagă-te lui Christos Dumnezeu ca să mintuiască sufletele noastre”.

Sfîntul Gheorghe se bucură de o mare popularitate la toate popoarele ortodoxe, prezintîndu-se ca un neîntrecut eroi; ca și Perseu din mitologia grecească, care a scăpat pe Andromeda, fiica unui rege, de ghiarele unui smeu. La Englezi și Genovezi, dînsul încă este tot așa de cunoscut și slăvit, foarte mulți avîndu-l de patron. Rușii au un corp de armată cu numele acestui Sfînt. Pînă și Musulmanii, în sfîrșit, serbează memoria marelui martir Gheorghe cu noi împreună — așa numitul Hirdilez — cînd sacrifică și berbeci

Din „Melissa”

Societatea „Principele Nicolae” din Anadolchiol

Pentru sporirea fondului construirii unei hale a Societății de Gimnastică, Tir și Canto din Anadolchiol, au mai încurs următoarele sume:

Cu lista No. 28 incredințată d-lui Misak Frenkian, membru de onoare,	Lei 63.—
Cu lista No. 40, incredințată d-lui Căpitan N. Petrăchescu, comandantul jandarmilor	„ 15.—
Cu lista No. 247 incredințată d-lui Vasile Leonte, picher la Sarai	„ 8.40
Cu lista d-lui G. Asanachescu, șeful postului de jandarmi din Topraisar	„ 7.50
Total	„ 93.90
Suma din urmă	„ 120.—
Total General	„ 213.90

TRAIAN BELU

AVOCAT

Constanța

Banca de scont

ACTUALITĂȚI.

INSTANTANEE

ALPHONSO SASSO

Nu e de neam Sas și nici nu face parte din vre-o familie Sassu, coborîtoare din Ardeal; nu e rudă nici cu d. V. Sassu, deputatul și nici cu moș Gheorghe Sassu dela Carabac. Va să zică d. Alphonso Sassu, nu e un Sas nici Nemțesc și nici Mocănesc. Dînsul — dacă voîți s'o știți — e de origine ellină și de religieune catolică.

Secretar, curier și cu multe atribuțiuni — fără retribuțiuni — pe lângă Consulatul francez din localitate, d-sa e veșnic oferat, agasal, anuiat și ambetat.

Nu poartă de geaba numele tînarului rege al Portugaliei: veți observa la dînsul gusturi, gesturi și o allură regească — ceace face pe lumea profană, care nu-l pricepe, să-l taxeze de zmintit.

Curtezan foarte aprig — deși mai totdeauna dă chix — e interesant a se ști modul cum își acostează dînsul dulcineele:

— *Mi te iubesc, draga. Am să mi te cumper roche și palarie dela Paris. Nu vrei se fațem menazo ansambl? Eū sunt Consulato fransé!*

De o gentileță și afabilitate extraordinară față de iubitele lui, cînd ajunge cu ele la... contradicție, se lasă a fi bătut.

Conversînd cu ele, e totdeauna cu mîna la mustață și bișie din picior.

Are o slăbiciune incurabilă pentru cravatele roșii și flori; cînd nu găsește la Manda, e în stare să-și infigă la butonieră chiar... floarea țigăncii.

Semne particulare: E singurul concurent de temut la cheftelărese al unui gaionat din localitate.

Saroglu

Doctor NICOLETOPOL

Abia înapoiat dintr'o nouă călătorie științifică dela Paris, unde a studiat de aproape boalele de ochi, nas, faringe și laringe, întreprinde orice operațiune după metodele cele mai moderne.

— CONSULTAȚIUNI: dela 3—5 p. m. —

Domiciliul: Str. Vasile Alexandri (îngă oficial Telegrafo-poștal)

ȘTIRI ȘCOLARE

— Conferințele corpului didactic primar în județul Constanța, au avut loc anul acesta în timpul dela 17—21 Aprilie.

S'a lucrat în patru secțiuni deosebite, sub reședinția d-ilor: Paul Pașa, revizor școlar, h. Tănăsescu, I. Titorianu și d-na Ecaterina Pașa.

În dimineața zilei de 17 Aprilie toți învățătorii și institutorii au luat parte la un Tezum oficial la biserică catedrală din localitate. Apoi, reuniți în localul școlii de fete o. 1, d. revizor școlar a ținut o frumoasă cuvântare de deschidere a conferințelor. D-nul rector al județului răspunzând, constată marea rodnică depusă de învățători. În zilele de 17, 18, 19 și 20 s'au discutat diferite probleme școlare cu privire la metoda muncii, lucrul manual și lucrul de mână, pregătirea și scrierea scrisorilor. La 21 Aprilie, d. Judecător Jorgulescu, printr-o cuvântare a explicat învățătorilor principiile generale din legile agrare, votate în sesiunea trecută de Parlament. În primele 3 zile d. insp. școlar G. C. Ionescu, a ținut în diferite secțiuni la discuțiile urmate, iar printr-o cuvântare, la 19 April, a ținut cum că institutorii și învățătorii din acest județ, sunt destul de bine sub raportul culturii și al cunoașterii meseriei dăruite.

La 21 Aprilie s'a făcut o proumbilare pe care, iar d. I. Baston, cu corul Reuniunii muzicale „Gavriil Muzicescu” a dat o audiție muzicală în onoarea învățătorilor din județ.

Putem spune că anul acesta, prin varietatea acțiunilor și a chipului cum timpul de odihnă a fost alterat cu cel al recreațiilor și distracțiilor intelectuale, conferințele au dat o adevărată sărbătoare.

— S'a acordat d-nei Maria Papadopol, învățătoare la școala din Anadolchiol, un concediu până la sfârșitul anului spre a se ocupa în mod mai dezvoltat cu sericicultura. Acest scop are autorizația de a primi și să lucreze șase fete absolvente de curs primar.

— Școala de meserii din București a luat pozițiunea să se confecționeze mai multe mașini pentru filat borangicului, pe care le va pune în vânzare cu prețul de 40 lei bucata. Cel ce dorește a cumpăra se va prezenta direct la acea școală.

— D-na Ana Stoienescu, învățătoare la Rara, postul al III, a fost detașată pe ziua de 6 Aprilie la școala de băieți No. 3 din ăila.

— Pe ziua de 1 Sept. 1938, d. N. Solomon, învățător la școala din Tichilești, a fost transferat la școala din Berești-Aldești, jud. Vurlui.

— D. Cr. Tunaru, învățător la școala din Băra, a fost numit pe ziua de 1 Aprilie învățător agricol ambulant în acest județ.

— În dorința ce are Ministerul de Instrucție a afla cât mai exact numărul știutorilor de la sate s'a adresat o circulară învățătorilor, a studia cel mai bun mijloc pentru facerea statisticii.

— S'a luat dispoziția ca toți normaliiștii dela satele de cătun — titularii — cari sunt plătiți 60 lei lunar să fie plătiți cu 90 lei lunar.

— D-l Paul Pașa, revizor școlar, în cursul acestui an a inspectat următoarele școli: Școala din Cernavoda, școala de fete Cernavoda, Azizia, școala fröb, Medgidia fete, Medgidia fröb, Murfatlar, Murfatlar fröb și școala din Alacap.

— Printr-o lege specială s'a dotat fiecare școală rurală cu un teren de 2¹/₂—3 h.a. teren cultivat spre a fi cultivat sistematic cu elevii claselor 4 și 5-a primare. Se pune mare preț pe această dispozițiune, de oarece printr'înșă se are în vedere de a deprinde și pe satean cu cultura agricolă.

ȘTIRI SANITARE

În ziua de 9 Aprilie s'a ținut ședința extra-ordinară de către consiliul de igienă, discutându-se asupra următoarelor:

1. S'a admis instalarea unei mori cu aburi pentru măcinat, de către d-l Iordache Bădilă, pe teritoriul cătunului Pantelimon pendinte de com. Șiriu.

2. Idem Idem de către d-l Robert Raiman pe teritoriul cătunului Fachria pendinte de comuna Tortoman.

3. S'a aminat pronunțarea pentru luarea autorizației tăbăririi d-lui Iordache Nicola din orașul Ostrov, spre a i se cere o declarație semnată de d-sa, că renunță a mai continua de a mai funcționa acea tăbăcărie.

4. Se va cere Primăriei orașului Constanța, pentru a lua măsuri, și a pune în vedere locuitorilor prin publicitate reaua calitate a nisipului ce se ia de pe malul mării pentru construcția caselor.

5. S'a respins ca nefondată cererea d-lui Timofte Teodorof, de a i se permite a înființa o fabrică de uleiuri vegetale în raionul acestui oraș. (Cartierul nou).

6. S'a discutat și aprobat raportul general științific, de mersul serviciului sanitar al județului pe anul 1907; în care raport, d-nul medic Primar al județului a cerut următoarele îmbunătățiri:

Îmbunătățiri generale

1. Micșorarea circumscripțiilor medicale, crearea de spitale la reședința fie-cărei circumscripții și înlesnirea transportului în circumscripție.

2. Medicul să aibă putere executivă în ceea ce privește executarea legilor sanitare.

3. Îmbunătățirea stărei materiale a medicilor rurali așa că medicul rural să devie o carieră.

4. Îmbunătățirea stărei materiale a agenților sanitari și moștelor când vor trebui să fie instruiți și bine pregătiți.

Îmbunătățiri în comunele rurale

1. Secarea și darea culturii a tuturor mlăștinilor ce învecinesc satele, de asemenea asanarea solului satelor (Bazarghian).

2. Aplicarea consciencioasă a regulamentelor de aliniere și pentru prevenirea boalelor contagioase.

3. Crearea de infirmerii rurale și procurarea de aparate pentru desinfecție.

4. Regulamentarea alimentării cu apă a satelor.

5. Construire de băi populare.

6. Regulamentarea evacuării reziduurilor.

7. Sindicalizarea comunelor rurale în scopuri sanitare.

Îmbunătățiri în Comune Urbane.

1. Secarea și darea culturii bălților vecine (Medgidia).

2. Dărîmarea caselor insalubre, găsirea de mijloace de a construi case salubre. Pavarea străzilor.

3. Canalizări

4. Alimentarea cu apă potabilă a orașului

5. Serviciuri speciale pentru evacuarea reziduurilor și pentru desinfecție.

Numiri și permutări în persoane

— D-na Alexandrina Rădulescu moșea cercului Urumbel s'a permutat în aceeași calitate la comuna Saraiu.

— D-na Elenă Codrescu, s'a numit moșea la cercul Urumbel.

— D-l Aurel Iucatz, a demisionat din postul de agent sanitar al cercului Urumbel.

— D-l Ion Dumitrescu, a demisionat din postul de agent sanitar al cercului Cazil Murat.

— D-l Inspector sanitar Tătușescu, împreună cu d-l medic Primar al județului au făcut inspecție minuțioasă Spitalului rural Parachiol.

— Epidemii declarate în județ au fost: Pojarul în comunele: Taspunar, Ostrov com. rurală, Cara Murat, Topal, Pazarlia și Girlița. Scarlatina în comunele Taspunar și Edilchiol, Angina difterică în comunele Girlici și Parachiol și Febră tifoidă în comuna Cara Murat.

— Epidemii stinse în județ au fost: Pojarul în comunele: Hârșova, Girlici, Cicrici, Tuzla, Parachiol, Palaz, Topal, Azaplar, Edilchiol și Almalaș. Febră tifoidă din comunele Tuzla, Siriu și Cerna-Voda, Angina difterică din comuna Ostrov, oraș, Tusa convulsivă în oraș Mangalia și Scarlatina în comuna Palaz.

Greșelile Învățătorilor

Acestea sunt destule și de toată mîna. Le facem adesea-ori fără să ne gîndim, fără să credem chiar că le-am făptuit. Să avem în capul nostru toate bibliotecile de pedagogie și cu atât vom face mai multe, cu ele ne lipsește tactul și bunul simț. Contra lor nu este suficientă numai experiența proprie, pentru că cere mult timp. A o împrumuta pe a altora și a avea buna voință s'o înțelegem și s'o aplicăm, de sigur că nu ne va folosi mult.

În această privință a apărut o carte, — acum cîși-va unii, — scrisă de un bărbat de școală din America d. James L. Hughes, care a cules cu pricepere principalele erori în instrucțiune. Lucrarea poartă titlul de sus în limba română și este tradusă de d. Vasile Goldiș, profesor.

Cu oare-care tărie de argumente, printr'buș și de observațiuni în mare parte drepte și spirituale, autorul face rînd pe rînd cunoscut, greșelile ivite. Studiul său împărțit în patru capitole, cuprinde: 1) greșeli în conducere, 2) greșeli în ținerea disciplinei, 3) greșeli de metode și 4) greșeli de finută.

Dînsul a înțeles că mai mult prețuește experiența de cît toate tractatele de pedagogie, scrise într'un mod prea teoretic, pentru că deși cunoștința principiilor generale de educație este trebuitoare, dar cunoașterea temeinică a particularităților muncii școlare este de o importanță și mai mare pentru reușita instrucției. Astfel ne spune autorul în prefața cărții sale.

Recomandațiunile lui, formulate într'o sumă de principii, sunt explicate în mod practic prin exemple și cazuri din viața de școală; iar meritul său de căpetenie este că a știut să urmărească cea mai mare parte din greșeli și a făcut din ele un soi de registru cu rubrici separate. Negreșit că înținderea cărții sale nu este tocmai mare și că multe erori sunt trecute cu vederea. Pe ici, pe colo, lipsese chiar probe convingătoare și temeinicia acestora este adesea puerilă.

Autorul nu face inovațiuni și nu ne dă idei originale. Greșelile despre care vorbesc sunt expuse ca și sămînța aruncată în voia vîntului în diferite tratate de pedagogie practică.

Să le vedem cu toate astea în trăsurile lor generale și vom avea multe, multe de învățat.

În conducerea școlarilor trebuie multă tactică.

A cunoaște și aplica regulile relative, este în interesul lor și acestea fac o școală bună.

Lucrurile numite „mici” nu vor fi neglijate acolo: căci acestea conțin pe cele mari. Astfel cînd conducem pe copii în curte sau în sala de învățămînt să-și așezăm în rînd spre a evita, îmbulzeala și dezordinea. Dînsii vor fi ținși să umble cu capul ridicat, cu umerii dași înapoi, cu mîinile în jos și cu privirea înainte, ca să poată căpăta o ținută frumoasă. Umblarea pe vîrfurile degetelor va fi interzisă, pentru a nu se da naștere la defecte de schiopătare și de îndoirea degetelor. Nu e nici un rău dacă elevii merg nesiliși și cu pasul lor. De asemenea trebuie bine observat și mersul pe treptele scîrilor, în sus ca și în jos. Înșirași doi cîte doi, umblind mai domol, îi ferim de diferite accidente. La citire sau cînd ei răspund trebuie să se scoale după scaun.

E un exercițiu sănătos, o variație pentru dînsii și chiar arată buna cuviință. Scularrea se va face cu oare-care artă, nu în mod stîngaș sau lenș. Cartea se va ține în mîna stînga, nu cu umîndouă, pentru a evita apropierea ei de ochi sau îndoirea umerilor. Depărtarea manualelor a lucrurilor de scris, de ochi, ferește pe copil de miopie, care, decimează 60 la sută din populațiunea școlară. Pentru acelaș motiv lumina va veni

In sala din sfinga, nu din fața. Impărțirea caetelor se va face fără șgomot de către elevii anume aleși și cu o precizie matematică. Sub nici un cuvânt copiii nu se vor depărta de la loc; iar diferitele lor acțiuni vor fi executate într'un chip somun și uniform. Astfel se vor evita pierderea de vreme și șgomotul. Să nu ne fie teamă că vom încătușa exercitarea liberă a individualității. In sala de învățămînt nu se vor permite jocurile, aruncarea de hîrtiuțe și alte nimicuri și se va învîta cu toată rigoarea asupra curățeniei, estetice și punctualității elevilor. Pentru aceasta nu este nevoie de o inspecție, ci de observațiuni făcute cu ocazia cercetării caetelor sau a cărșilor. Atunci se vor desemna elevii bine spălași, curași, etc.

Învățătorul va asista la jocurile elevilor și va lua parte la executare. Numai astfel va cunoaște inima și apucăturile lor și va putea să-i controleze fără să fie bănuț de aceasta. La jocuri ca și în școală dînsul nu le va suprima vioiciunea naturală prin utilizarea unei discipline de fier.

Dacă copiii rid une-ori, să nu ne pară rău, cînd o fac fără vre-o intenție rea. In clasă învățătorul să nu stea prea aproape de bănci, căci în acest mod va putea să supravegheze bine. Erorile mici nu se vor pedepsi prea aspru, pentru că, pe cele mari cu ce fel de pedeapsă le vei isbi? O astfel de procedare face pe școlarii să creadă că toate greșelile lor sunt tot atît de grave. In același timp e de-o mare importanță de a nu se confunda intenția cu întîmplarea sau voia cu fără voia. Șoptitul școlarilor, pentru a se ajuta unii pe alții în lecțiuni va fi reprimat.

Atunci le va rămîne și în viață să alege mereu la proplele pentru săvîrșirea acțiunilor. Și în scris se va observa același lucru, care aduce aceleași rezultate.

E o greșală mare de a te plînge mereu la străini de neuscultarea elevilor, ca și pe la autoritățile superioare.

Copilul este atunci în drept să nu se mai supună nici odată și să aștepte continuu muștrarea și pedeapsa de la străini.

Pilda venirei tirzii e funestă; căci deprinde pe școlarii cu același obicei și chiar institutorul nu va putea să-i facă bine lecțiile într'un timp prea scurt. Venind la școală cu exactitate, nu-și neglija exteriorul; căci hainele au multă învîrșire asupra elevilor, determinînd chiar finuta lor.

Sunt sigur că dînsii îl vor imita pînă și în îmbrăcăminte. Părinții trebuie anunțați, cînd copiii lor nu-și fac datoria. In acest chip numai, se poate stabili raportul de reciprocitate și conlucrare ce trebuie să existe între școală și familie și vor ajuta chiar pe învățător în rolul său. Cînd părinții sar arăta, venind la școală, necuviincioși sau grobiani să nu-și piardă cumpătul sau să se arate minios.

Învîlindu-i în cancelarie va conversa liniștit și le va arăta motivele pedepsirei copilului lor. Pe cît e cu putință să se evite cearta în fața clasei, care îl va perde de sigur pe învățător. Nici la epistolele primite de la părinți cu'n conținut aspru, nu le va face observări mușcătoare în fața școlarilor.

In sfîrsit, controla clasei se va face mai bine stînd înaintea copiilor de cît șezînd. Astfel copiii sunt în tot-d auna atenți și nu le dă mîna să se ia de vorbă sau la joc.

Orîcum, dacă obosim putem ședea și la catedră pe un pedestal mai înalt.

(Va urma)

IOAN I. VASILESCU
Învățător.-Asarîlac-Ghiolpunar

INFORMAȚIUNI

Ziarele oficioase confirmă știrea că Suveranii Țării vor întreprinde zilele acestea o călătorie pe Dunăre, pe bordul vasului „Orientul” și urmat de toată flota fluvială.

Plecarea urmează a se face în ziua de 1 Mai din Giurgiu. Programul definitiv încă nu e stabilit. Se crede că în ziua de 4 Mai vor ajunge la Cernavoda.

In piața de alimente s'a format un cartel între cei doi pescari, cari exploatează lumea în mod neomenos. Atragem atențiunea autorității comunale. Vînzarea peștelui ar trebui și ea reglementată într'un fel. Prețul peștelui se cunoaște zilnic și s'ar putea adăoga un cîștig fix.

Alergările de cal și expoziția de vite de la Anadolchioi vor avea loc în ziua de 21 Mai a. c.

Am fost față la Primăria de Murfatlar, cînd agentul comunal trimis cu înmînarea somațiunii d-lui Victor Hîrșan, șef silvic al plantațiunii din localitate, pentru plata prestațiunii, raporta d-lui Primar expresiunile cu care a fost întîmpinat de către numitul silvicultor și care ne abținem de a le reproduce în ziar, pentru respectul ce datorim cetitorilor noștri. Dacă faptul s'a petrecut chiar așa, merită să fie adus la cunoștința celor în drept. Autoritățile își datoroază mai multă considerațiune reciprocă, chiar pentru prestigiul și demnitatea lor, și șapta d-lui șef silvic, care s'a datat la spectacole față fiind și lucrătorii, merită toată vestejirea.

D. Colonel Palauz se plîngea unui cunoscut că la cîteva licitațiuni ținute pentru aprovizionarea cu zarzavat a Spitalului militar din localitate, nu s'a prezentat nici un concurent. Interesîndu-se personal în piața de această abținere, i s'a răspuns de către zarzavagii, că nu le permite d. Jordan să se prezinte la licitațiune! Autoritățile sunt datoare să se intereseze cine este acest Jordan, care în capul unui cartel, spoliază lumea ca un tiran. — Cum, nu sunt mijloace în țara aceasta ca să se pună la locul lor asemenea indivizi! Așteptăm.

Pentru ziua de 11 Mai s'a organizat în pădurea dela Murfatlar o frumoasă serbare cîmpenească în folosul „Vetrei Luminoase” și al „fondului cultural național”. Serbarea va începe la orele 9 dimineața. Programul:

Deschiderea se va face prin intonarea Imnului Regal și al marșului „Deșteaptele Române”. La orele 9 jum. jocuri de călușari. La orele 10 jumătate suiri pe prăjini. La 11 alergări în saci. Masa. La orele 2 d. a. suiri pe prăjini. La 3 alergări de biciclete. La 4 conferința d-lui Virgil Andronescu și apoi aceea a d-lui Hristian Țapu. La 5 jumătate se va trage loteria a două obiecte de preț. La 6 concursul pentru frumusețe. La 7 bătaie de flori și confetti. Expoziție de obiecte dela Vatra Luminoasă. Poșta va funcționa toată ziua. Bufet central cu muzică, 2 cantine, berărie cu băutură, cofetărie.

Peste cîteva zile ia... vacanță șantanul local și — pe cît aflăm — acest bordel, situat în plin centru al orașului și în drumul bisericeii și al școalelor de fete, urmează a continua afacerile sub firma de „varietate” — cașă de prostituție sub altă formă. E momentul să se profite de această împrejurare spre a se dispensa orașul de această calamitate.

D. Stanciu, primarul comunei Biulbiul a fost numit percepător la circumscripția 4 Murfatlar. In timpul de 4 ani cît d-sa a ocupat ultima funcțiune s-a construit școala Biulbiul-mic, s'a început biserica din Biulbiul-mare, s-a format comitetul pentru construirea de școli la Biulbiul-mare și Enecearachiol; a adunat singur bani dela binevoitori și locuitori, în sumă de 5 mil lei, cari se află consemnați, a înființat banca populară în unire cu preotul și învățătorul. Iată o activitate care merită toată lauda și e demnă de a fi dată de pildă.

Curtea de Apel din Galați a achitat pe d. Hagi Ablamit Hagi Isleam, primar al comunei Caratai.

Cu trecerea spre Constantinopole a Operei Italiene de sub direcția Cavalerului Costellano. Joi 1 Maiu 1908 va avea loc în Sala Elpis frumoasa operă Rigoletto. In urma succesului obținut pe scena Teatrului Național din București, se prevede un succes desăvîrșit. Biletete se găsesc de vînzare la d. Ghiță Hagi Gheorghe casier teatral.

Ni se trimite spre publicare situațiunea Băncii populare „Mircea Cel Mare” dela Caramurat, înființată la 1 Februarie 1907, cu un capital vărsat de lei 6.840, astăzi numără 81 membri, încheind la 1 April crt. următorul bilanț:

Debit		Credit	
Casa	Lei 96.80	Capital social	Lei 21.201.90
Imprumuturi	32.500.—	Taxe de Inscr.	9.—
Cheltuieli gen.	8.—	Depuneri	10.908.85
Mobilier	250.—	Dobînzî cuven.	2.386.15
Salari	60.—	Fond rezervă	167.16
Efecte scontate	1.862.45	F. util. publică	93.32
		Incas. din impr.	7.55
		Provizion	3.50
	34.777.43		34.777.43

PUBLICAȚIUNI

ROMANIA

PRIMĂRIA COMUNEI CONSTANȚA

PUBLICAȚIUNE

No. 1995

2 Aprilie 1908

Se publică spre cunoștința generală că în ziua de Joi 8 Mai a. c. orele 4 p. m. se va ține licitațiune în localul acestei Primării, pentru arendarea bufetului Cazinului Comunal de pe Bulevard, pe timpul sezonului de băi din anul curent.

Această arendare are de obiect exploatarea Cazinului și a bufetului în profitul antreprenorului, cu obligațiune pentru el de a întreține cea mai mare curățenie, a îngriji de mobilierul Cazinului care i se va da în primire cu inventar și a servi publicului vizitator articole de consumațiune și răcoritoare de cea mai bună calitate după un tarif aprobat de primărie.

Această arendare se face cu dreptul absolut pentru Primărie de a rezilia contractul în orice timp, îndată ce va dovedit că antreprenorul nu întreține curățenia în Cazin sau n'are articole de consumațiune de cea mai bună calitate, sau cînd el și personalul său de serviciu nu s'ar purta cuviincios cu publicul vizitator al Cazinului său cînd se va primi cea mai mică reclamațiune în contra sa și a oamenilor de serviciu.

Licitațiunea se va ține cu oferte sigilate. Supra oferte nu se primesc.

Concurenții spre a fi admiși la licitațiune vor depune o garanție provizorie de 500 de lei în numerar sau efecte garantate de Stat.

Primăria are dreptul de a respinge dela licitație concurenții pe care i-ar aprecia că nu sunt în stare a corespunde condițiunilor de muș sus.

Dispozițiunile art. 72—83 din legea asupra Comptabilității Generale a Statului sunt aplicabile acestei licitațiuni.

No. 2000

2 Aprilie 1908

Termenul de închiriere a magaziiilor de produse de la oborul noș de cereale, proprietatea Comunei, expirînd la 1 August a. c. se publică spre cunoștința generală că pentru închiriere lor pe un nou termen de un an, începînd dela 1 August a. c. se va ține licitațiune în localul acestei Primării în ziua de Joi 8 Mai a. c. orele 4 p. m.

Licitațiunea se va ține cu oferte sigilate și în conformitate cu dispozițiunile art. 72—83 din legea asupra Comptabilității Generale a Statului. Supra oferte nu se primesc.

Concurenții spre a fi admiși la licitațiune vor depune o garanție provizorie de 300 lei.

No. 2460

25 Aprilie 1908

La licitațiunea ce urma a se ține în ziua de 22 Aprilie 1908, pentru darea în întreprindere a furniturii registrelor și imprimatelor anume prevăzute în tabloș și aflat la dosar necesare Comunei pe anul financiar 1908/909 cu începere dela 1 Aprilie 1908, neprezentîndu-se nici un concurent, se publică spre cunoștința generală că pentru întreprinderea acestor registre și imprimatur se va ține o nouă licitațiune în localul acestei Primării în ziua de 12 Mai a. c. orele 4 p. m.

Licitațiunea se va ține cu oferte sigilate și în conformitate cu dispozițiunile art. 72—83 din legea asupra Comptabilității generale a Statului. Supra oferte nu se primesc.

Concurenții spre a fi admiși la licitațiune vor depune o garanție provizorie de 300 lei.

Condițiunile întreprinderii și lista registrelor și imprimatelor se pot vedea în cancelariile Primării în toate zilele și orele de lucru.

No. 2116

4 Aprilie 1908

Se aduce la cunoștința publică că în ziua de 8 Mai 1908 orele 4 p. m. se va ține la această Primărie licitațiune publică în conformitate cu art. 72—83 din legea Comptabilității publice cu oferte

Dimitrie Bălănescu

107 — Str. Carol — 107

Magazin de Ferărie

asortat cu broaște, lacăte, balamale, cuie de sirmă, ciment, var hidraulic, nicovale, menghinele, etc.

Specialitate în articole de vopsele fine

Uleiuri englezești și lacuri din cele mai garantate.

Telegrama din Schönkirenen: „Trimiteti-mi, vă rog, 6 bucăți Săpun de Lapte de Crin marca „Cal de lemn” Rambursat! prețul. Contesa Rautsau Bismark.—

„Stimate Doam. Vă rog să binevoiți a-mi trimite 6 bucăți din excelentul Săpun de „Lapte de Crin” marca „Cal de lemn” contra ramburs, cum mi-ați trimis totdeauna. Cu stimă: Contesa L. Dohalsky.—

Mal bine de cit cu documentele de mai sus, nu s'ar putea aduce un omagiu efectelor superioare și renumelui Săpunului de lapte de crin marca „cal de lemn”. Astfel, ne sosesc în fiecare zi acte de recunoștință care certifică în mod clar cum că **Săpunul cu lapte de Crin** marca „Cal de lemn” este incomparabil de bun contra pistruelor, precum și pentru tratamentul tenului obrazului, și această o justiciă consumul de milioane de săpunuri pe an, cu toată concurența altor săpunuri. Același lucru e și cu produsul **„Bay - Rhum”** pentru efectul incomparabil contra mătreței și a căderii părului precum și pentru întărirea părului și pentru a obține un păr abundent. — Amîndouă aceste produse sunt dela renumita și în toată lumea cunoscută și apreciată Fabrică **„Bergmann & C-ie”** din Tetschen, a/E. care a fost fondată în anul 80 din secolul trecut și care pe baza produselor ei ireproșabile a căpătat un loc de frunte printre celelalte fabrici de parfumerie din Austro-Ungaria. În multe rânduri, această fabrică a căpătat recompensa cea mai mare. La expozițiile din Dresda, Geneva, Praga, Zürich, Tetschen, Aussig și Reichenberg, medaliile de aur și argint, ceace aduce omagii produselor ei superioare în articole de cosmetice și parfumerie.

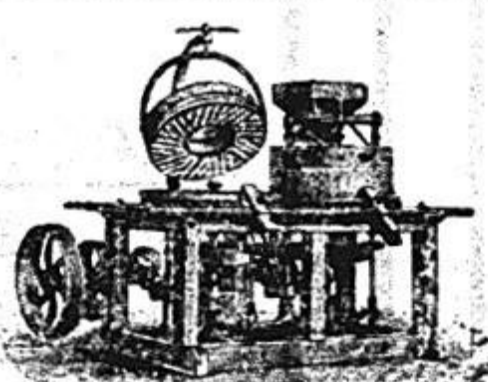
Depozit la Drogueria Medicinală :: A. I. Heldenbusch
Str. Carol — sub Hotel Regal
și la Frizeria Hristu Eftimiade, Strada Carol.

Depozit la Drogueria Medicinală :: A. I. Heldenbusch
Str. Carol — sub Hotel Regal
și la Frizeria Hristu Eftimiade, Strada Carol.

Depozit la Drogueria Medicinală :: A. I. Heldenbusch
Str. Carol — sub Hotel Regal
și la Frizeria Hristu Eftimiade, Strada Carol.

A apărut și se află de vânzare la librăriele din Constanța **Proprietatea imobiliară din Dobrogea** — (Diferitele Improprietăți, vânzări, și deposedări de pământuri) lucrare datorită d-lui Const. N. Sarry, directorul acestui ziar.

...Șapira avînd nevoie de bani, a redus toate prețurile.

A sosit Untură de pește proaspătă veritabilă de morun, calitate garantată, importată directă din Norvegia, la **Drogueria Medicinală Al. I. Heldenbusch**, strada Carol (sub Hotelul Regal).

De vânzare una casă solid construită avînd 4 camere spațioase, bucătărie și pivniță, curte spațioasă și grădină cu diferiți pomi fructiferi, situate în Anadolchioi, mahalaua Koiciu, distanță 5 minute de oraș. A se adresa d-lui **C. Lumezianu** proprietarul lor.

DOCTORUL FRANGOPOL
De la FACULTATEA din PARIS
Specialitate pentru boale de Gît, Nas, Urechii și căi Urinare.
Consultațiuni de la 2—5 p. m.
No. 108 — CONSTANȚA STRADA CAROL I. — No. 108

De vânzare trei perechi de pietre de moară franțuzești. Patru postamente de fier, un burat complet, cu toate șneurile și toate uneltele necesare pentru moară — toate în bună stare. A se adresa la Redacție.

La Murfatlar. Un loc de 2000 m.p. situat în strada Veteranilor, cu fațada și spre Gara nouă. Cel mai bun loc pentru construit magazin de cereale pe el, fiind lângă gară. Locul nu are nici o sarcină; e proprietatea d-lui I. Borănescu și e DE VINZARE. Doritorii a se adresa d-lui Petre Butta, la Parfumeria „Minerva”, Constanța, Strada Carol.

Georgel Perlea

Brăila Constanța

Reprezentant general pentru județul Constanța al Casei de Mașine Agricole

Nicolae Fehér & C-ie

Societate în Comandită Furnizorii Curții Regale

Depozitul instalat în STRADA MANGALIEI, în fața Grădinei Publice e asortat cu ultimele creațiuni ale industriei de mașini agricole, se află sub conducerea D-lui **ST. CIȘMEGIU**.

late, pentru procurarea mai multor materiale esare Uzinei electrice și anume:

- 100 kil. bumbac
- 100 kil. cărpe de șters
- 100 kil. petrol
- 100 kil. bucăți cutii mici cu pastă p. curățitul alului.
- 10 foii de Smirgel
- 10 kil. Emaillak gri
- 6 kil. săpun
- 10 bucăți luminări de Stearină
- 5 kil. său
- 5 kil. Wienerkalk
- 10 foii Carborundum
- 10 kil. plăci de gumă 4 m/m grosime
- 3 bucăți de Asbest de 1 m.
- 10 kil. Klingerit
- 3 kil. cinepă Italească
- 2 kil. piele (talpă)
- 8 bucăți scuiători
- 4 bucăți ștergătoare de picioare
- 4 bucăți perii pentru praf
- 4 bucăți perii cu miner
- 4 bucăți perii pentru frecat
- 10 bucăți pensule 25 m/m
- 10 bucăți bidinele
- 3 stelaje pentru vasele de ulei
- 1 dulap de brad pentru scule
- 1 dulap de brad pentru haine
- 6 scaune
- 1 masă de lucru pentru atelier
- 1 sticlă pentru apă cu 4 pahare și o tavă
- 1 presă pentru copiat cu masa ei
- 3 sticle roșii pentru observarea arcului lămpilor
- ritorii de a lua în antreprindere procurarea or obiecte sunt rugați să se prezinte în sus ionata zi a Primăriei. Concurenții vor depune ranție de a zecea parte din prețul oferit.

p. Primar, **Virgil Andronescu**
Secretar, **I. D. Coroffa**

ROMANIA
PRIMĂRIA URBEI MEDGIDIE
PUBLICAȚIUNE

1274 22 Aprilie 1908
aduce la cunoștința generală că în ziua 2 Mai anul corent 1908. — orele 4 p. m. ține licitațiune publică în localul acestorării — prin oferte sigilate care se vor i până la acele ore pentru a se da în primdere aprovizionarea unei cantități 10 metri cubi petriș necesar pentru înăria șoselelor și străzilor acestui oraș. concurenții pentru a putea fi admiși la licitație trebuie a depune o dată cu oferta și o garanție provizorie de lei 100 în rar.

dițiunile relative se pot vedea de a 4 în orl ce zi și orele de lucru în cana Primăriei.

pozițiunile art. 72—83 din legea comptel publice a Statului sunt aplicabile la licitație.

Primar, **C. GOLEA**
Secretar, **A. Somache**

NOU	STICLE ISOMETROP	Conservarea Ochilor
Patentate în Europa și America		Patentate în Europa și America
Se va cere această IS. marcă pe fie-care sticlă.	CEA MAI CLARĂ VEDERE FĂRĂ A OSTERI OCHII	Evitarea Fluorescenței dăunătoare ochilor.
Experiențe făcute cu Razele Roentgen		
Sticle premiate de Academile oculare din Europa și America.		
Depositar general și unic pentru Dobrogea		
P. SCHAPIRA, Bijoutier		
Furnisorul Curței Regale.—Constanța		

Farmacia „VICTORIA“ POMPEI G. CIUPERCESCU (Brăila)

Fost chimist expert al Vămei Brăila

Str. Carol No. 9 colț cu str. Comercială
vis-a-vis de fostul local al Băncii de Scont
CONSTANȚA

Medicamente, pansamente, specialități, parfumerie, cauciucuri etc., din cele mai renumite fabrici din străinătate.

Laborator special pentru prepararea pudrelor, prafuri de dinți, Eau de Cologne, parfumuri, specialități etc., chiar după cererea clienților.

Recomand în special distinsele mele clientele:

Pasta dentifrice „Aphrodita“ ultima creațiune în domeniul dentifricelor, neconținând cretă. Curăță dinții fără a-i zgîria, disolvă piatra fără a ataca malțul, desinfectează energic gura, lăsînd după spălare un parfum suav. Un borcan elegant 1 leu, 5 borcane 4 lei.

Apă de gură „Aphrodita“, care prin calitățile

ei neîntrecuțat ste, a fiie preferată tuturor apelor similare. În stare concentrată servă ca anestesie în dureri de dinți. Sticla 1-25.

Cremă pentru unghii „Aphrodita“ pentru întreținerea și curățirea unghiilor, dîndu-le o culoare roz vie naturală și un luciu strălucitor, parfumind și mina. Doza 1 leu.

EAU DE COLOGNE distilațiune quadruplă specială. 5 lei kilo.

Esență pentru preparat în casă Eau de Cologne. 1 dosă pentru 1 litru 2 lei.

Cornalin distrugătorul băcăturilor. Vindecare sigură în câteva zile. Doza 1 leu.

Gonoryl „Ciupercescu“. Remediu sigur și discret. Vindecă scurgerile cele mai rebele în câteva zile. Doza 6 lei.

Singurul depozit al acestor preparate, pentru toată țara.

Expediție promptă în provincie, contra mandat poștal, atît a preparatelor de mai sus cit și a oricelor alte medicamente, trimițîndu-se rețeta.

Serviciul special pentru distribuția la domiciliu.

Marcu Birnfeld

Strada Carol, No. 71, Vis-à-vis de Poșta
CONSTANȚA

Mare magazin asortat cu toate articolele de:

ferărie, table de fer, cimenturi, uleiuri, geamuri, țevi de fer, robineterie pentru instalații de apă, closete, alămărie, armurărie, sticlărie, faianserie, sobe, etc. etc. etc.
Prefuri reduse.

D-na DOCTOR ÎN MEDICINĂ

Ersilia Cătescu-Nicorescu

DE LA UNIVERSITATEA din BUCUREȘTI

Specializată în dentistică și boale de gură, la clinica din Berlin. S'a stabilit în Constanța, Piața Independenței 25
CONSULTAȚII 9-12 a. m. și 4-6 p. m.

De Vânzare la Anadolchioi un loc în întindere de 2236 m. p. cu 2 fațade, avînd pe dinsul eacheturi, beciu boltit, fintină în piatră în curte, o grădină cu 300 pomi altoiți și 180 butuci de vițe altoite.

A se adresa D-nei Căpitan Botez, în localitate.

HOTEL ȘERBANESCU

STR. 11 Iunie

Sub administrația însuși a proprietarului
OFERĂ CAMERE BINE MOBILATE

DE O CURĂȚENIE SUPERIOARĂ

ȘI CU PREȚURI MODERATE

Vizitatori pot găsi în acest hotel o găzduire liniștită.

TIPOGRAFIA

Dimitrie Nicolaescu

■ Piața Independenței — CONSTANȚA — Str. Carol și Traian. ■

Asortată cu caractere moderne și cu mașini noi, este în măsură a executa tot felul de lucrări atingătoare de această artă, în diferite formate și culori, cu cea mai mare acuratețe, esactitate și promptitudine.

Legătorie de Cărți și Rame p. Tablouri

Esecută cele mai elegante și plăcute lucrări.

Unicul magazin de **LIBRĂRIE** și **PAPETARIE**

Depozit de registre și imprimate pentru autorități.